

Dr. Jul. Karmán, min. radca:

Poznámky na kritiku poslednej novely obč. súd. poriadku.

Málo ktorý zákon bol tak ostrej kritike podrobený, jako posledná novela občianskeho súdneho poriadku, napriek tomu, že práve tento zákon vznikol zo všeobecne uznanej potreby.

Aj širším kruhom byly známe príliš veľké prieťahy vo vybavovaní revízií, ktorými byly často vážne ohrozené aj ich hmotné zájmy strán. Nebolo im však známe, jako sa snažil Najvyšší súd naist' východisko z tohoto až trapného stavu.

O spôsobe pomoci možno ovšem veľa debatovať, avšak nemôže byť sporu, že úsudok Najvyššieho súdu môže s uspokojením byť prijatý za smerodatný.

Tu treba ešte zvlášť zdôrazniť, že najvyšší súd bol pri tom vedený snahou, aby revízie zo Slovenska a z Podkarpatskej Rusi byly vybavované silami, ktoré vyrástly v práve tam platnom. Pri malom počte takýchto síl možno toho docieľiť, len takým spôsobom, keď sily tieto nebudú príliš zdržované prácou, ktorá jak pre štátny celok, tak aj pre strany má pomerne menší význam.

Z tohoto dôvodu obmedzovala sa novela na zmeny predpisov skôr formalistického rázu, ktoré predsa však majú priniesť úľavu prefaženým dovolacím súdom.

Ide tu v prvom rade o rozhodnutie o námietkach sporu prekážajúcich. Netreba šíriť reči, že vyhotovenie a zvlášte odôvodnenie usnesenia zpravidla vyžaduje značne menej času, než vyhotovenie rozsudku, a keby predsa niekto o tom pochyboval, náležite ho poučia predpisy o obsahu rozsudku (§ 401. o. s. p.).

Pri tom treba uznať, že úprava je jednotnejšia než dřívejšia (srv. § 141., odst. 1. a pôvodný text odst. 5. § 182.).

Je zaiste aj dôslednejšie, že o všetkých procesných podmienkach, t. j. o tom, má-li byť vo spore vôbec pokračované, rozhodne súd vždy usnesením, či už si všimne z úradnej moci okolností sporu prekážajúcej alebo následkom námietky žalovaného.

Rozhodovanie o námietkach sporu prekážajúcich rozsudkom bolo novotou v našom procesnom práve (srv. §§ 98. a 99. zák. čl. LIV/1868, § 16. z. čl. LIX/1881 a § 28. z. čl. XVIII/1893) a zaujímavé je, že aj nemecký obč. súdny poriadok, ktorý v tomto ohľade uhorskému zákonodarcovi slúžil vzorom, — pod tlakom pomerov tiež už upustil od tohoto stanoviska. (Čl. II. č. 25. nariad. z 13. februára 1924, č. 135.)

Ešte viac sa zabývala kritika opravným prostriedkom proti týmto usneseniam. Ustanovenie novely, že rekurz v istých prípadoch má byť spojený s opravným prostriedkom, ktorý bol podaný proti rozhodnutiu vo veci samej, nekryje sa doslovne s patričným predpisom uhorského (odst. 5. § 181.) a rakúskeho (odst. 3. § 261.) obč. súdneho poriadku.

Textácia táto bola volená práve k vôli väčšej jasnosti, ponač na území rakúskeho práva vznikly spory, či sa nemení v uvedených prípadoch právna povaha opravného prostriedku (Dr. Hora: Čsl. civilní právo procesní sv. II., str. 192.; Dr. Ott: Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního, str. 13.; Dr. Neumann: Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen, str. 936.).

Podľa znenia novely (odst. 6. § 1.) je bezpochybné, že proti rozsudku, do ktorého bolo pojaté usnesenie o námietkach sporu prekážajúcich, treba podať rekurz, keď je len časť, ktorá sa na tieto námietky vzťahuje, napadnutá. Ovšem prípad tento není príliš praktický, ponač žalovaný, ktorého uspokojil rozsudok vo veci samej, by rezal do vlastného mäsa, keby napadol rozsudok len preto, že nevyhovel námietke sporu prekážajúcej.

Z tohoto dôvodu málo kedy dojde k tomu, aby rekurzívny súd používal ustanovení bodu 9. § 1. nov. Som však presvedčený, že nebude váhať ich použiť napriek slovám tam obsaženým »v řízení odvolacím«, ktoré v tomto prípade iste rušive pôsobia. Ostatne krome toho, že boly slová »ve svém rozsudku« nahradené slovami »ve svém usnesení«, bod tento obsahove sa nelíši od pôvodného znenia odst. 1. § 505. o. p. p.; práve tak stanovenie osmidennej lehoty ku podaniu odpovedi (§ 4., bod 15., odst. 2.) není novotou (srov. pôv. znenie odst. 2. § 545. o. p. p.).

Práve tak nutno uznať správnošť zásady, že súd v odôvodnení svojho rozhodnutia je povinný sa vysloviť o všetkých dôvodoch stranami uplatňovaných, ale s druhej strany nelžá neuznávať, že práve táto povinnosť je prameňom značného zaťaženia dovolacích súdov. Vzhľadom na stav, v ktorom sa nachádzajú tieto súdy, môžeme sa aspoň pre prechodnú dobu smieriť s tým, že súdy tieto nemusíav vyvracať všetky dôvody strán, — často snáď bez vnútorného presvedčenia uvedené, keď uznávajú rozhodnutie odvolacieho súdu za docela správne. Tým bolo zároveň dovolacím súdom umožnené venovať zvýšenú pozornosť vypracovaniu rozhodnutí, ktorým zrušujú rozsudky dovolacích súdov; tieto ich rozhodnutia budú zaiste uspokojive slúžiť za podklad ďalšiemu vývinu nášho práva.

Ostatne tým, že jednotlivé ustanovenia sú výslovné terminované, je nadostač zdôraznená núdzová povaha tohoto zákona.

Prisvedčovať možno tiež tomu, že obmedzenie revízie vzhľadom na hodnotu sporu by tiež značne uľavilo dovolacím súdom. Najvyšší súd uznáva to však ospravedlneným (Právnik, ročník LXIII., str. 83) len v t. zv. nepatrných veciach, teda len vo sporoch do hodnoty 300 Kč (§ 448. rak. c. ř. s. a čl. II. zák. č. 123/1923 Sb. z. a n.).

Málokto by sa primlúval za nasledovanie nemeckého príkladu, kde minister spravodlnosti je oprávnený určovať hodnotu, — bez pochyby s ohľadom na náhle zmeny v hodnote peňazí, — nad ktorou je revízia prípustná (Čl. II. č. 82. nariad. z 13. februára 1924, č. 135.).

Ustanovenie toto vyvolalo aj tam veľmi ostrú kritiku a na naše pomery sa vôbec nehodí.

Predsa by sa doporučovalo uvažovať o ďalšom zvýšení uvedenej sumy, pretože dosavadným zvýšením nebola dost účinne prispôsobená zmeneným cenovým pomerom.

A konečne by sa doporučovalo aspoň toto obmedzenie revízie proti pozmeňujúcemu rozsudku rozšíriť aj na oblasť slovenského práva, kde vo veľkej časti sporov (§ 758., č. 1., 2., 4. a 6. o. p. p.) prípustnosť revízie podľa hodnoty vôbec není obmedzená a v iných sporoch zpravidla len do hodnoty 100 Kč. Ovšem majú na zreteli kontinuitu právneho vývinu by sme sa tiež primlúvali za účinnejšie obmedzenie prípustnosti revízie. U nás predsa neplatila zásada »duae conformes« ani dľa drievejšieho procesného práva (§ 181. zák. čl. XVIII/1893 a § 4. zák. čl. XVII/1907). S tohoto stanoviska by sa doporučovalo vylúčiť revíziu pri hodnote sporu do 2000 Kč bez ohľadu na to, či sa shodujú rozsudky nižších instancií alebo nie.

Dr. Štefan Moys:

Výťah z rozhodnutí Najv. súdu R. Č. S. vo veciach trestných.

Zločin dľa § 447. tr. z. môže spáchať ktokoľvek, vviním strážcu alebo dozorca väzňov, teda aj druhý väzeň.

Najvyšší súd vyniesol tento rozsudok: Zmätočná sťažnosť obžalovaneho a jeho obhájcu, založená na § 385. bod 1. b) trp. sa odmieta, pokiaľ ale sa dovoláva dôvodu zmätočnosti dľa § 385. bod 1. a) trp. proti rozsudkovému výroku, týkajúceho sa zločinu dľa § 447. tr. z., sa zamietá.

Zmätočnej sťažnosti založenej na § 385. bod 1. a) recte § 385. bod